ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MARCO DARMON
της 5ης Μαρτίου 1991 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Με την προσφυγή της η πορτογαλική εταιρία Estabelecimentos Isidoro M. Oliveira (στο εξής: Oliveira) ζητεί την ακύρωση δύο αποφάσεων της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 1989, με τις οποίες απορρίφθηκαν δαπάνες ύψους 63 450 244 και 23 713 486 εσκούδων (ESC) στο πλαίσιο εκτελέσεως των προγραμμάτων 870708/P1 και 870708/P3 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

2. Η προσφυγή αυτή, παρόμοια από πολλές απόψεις προς εκείνη της εταιρίας Interhotel στην υπόθεση C-291/89, έχει ως αφορμή παρέμβαση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, που συνεστήθη με το άρθρο 123 της Συνθήκης ΕΟΚ. Όσον αφορά την αποστολή του Ταμείου και την ακολουθούμενη διαδικασία για την παροχή χρηματοδοτικής συνδρομής από τον εν λόγω οργανισμό, παραπέμπω στις παρατηρήσεις που εξέθεσα στην υπόθεση αυτή επί των σχετικών διατάξεων της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, και του κανονισμού (ΕΟΚ) 2950/83, εκδοθέντος την ίδια ημερομηνία από το Συμβούλιο προς εφαρμογή της αποφάσεως αυτής (στο εξής: κανονισμός) [1].

3. Θα υπενθυμίσω τώρα τα περιστατικά τα οποία οδήγησαν στην προσφυγή που άσκησε η προσφεύγουσα.

4. Η Oliveira υπέβαλε την υποψηφιότητά της στο γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (στο εξής: ΓΕΚΤ) στη Λισσαβώνα, που εκπροσωπούσε στη χώρα το Ταμείο, το οποίο υπέβαλε, στο όνομα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, υπέρ της εταιρίας αυτής δύο αιτήσεις προς χορήγηση συνδρομής του Ταμείου για το οικονομικό έτος 1987: μία για την εκπαίδευση ατόμων ηλικίας κάτω των 25 ετών και μία για την εκπαίδευση ατόμων άνω των 25 ετών (στο εξής: νέοι και ενήλικοι αντιστοίχως). Το πρόγραμμα για τους νέους εγκρίθηκε με απόφαση της Επιτροπής της 30ής Απριλίου 1987 [2] για ένα ελαφρώς μικρότερο χρηματικό ποσό λόγω μειώσεως του αριθμού των εκπαιδευομένων. Το πρόγραμμα για τους ενηλίκους εγκρίθηκε μόνο μερικώς, καθόσον δεν εγκρίθηκε ένα μέρος των δαπανών [3]. Στην εταιρία Oliveira κοινοποιήθηκαν έγγραφα σχετικά με το ύψος των ποσών που είχαν εγκριθεί [4].

5. Το ΓΕΚΤ απέστειλε στη συνέχεια σε όλες τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις εγκύκλιο με ημερομηνία 8 Ιουνίου 1987 [5], με την οποία τους γνωστοποιούσε ότι η Επιτροπή επρόκειται να μειώσει τις περιόδους πρακτικής καταρτίσεως των ηλικίας κάτω των 25 ετών ατόμων, ώστε η διάρκειά τους να μην υπερβαίνει τη διάρκεια της θεωρητικής διδασκαλίας.

6. Η Oliveira δεν συμμορφώθηκε προς την εγκύκλιο αυτή, ισχυριζόμενη ότι τα μαθήματα που διοργάνωσε είχαν ήδη αρχίσει όταν έλαβε το έγγραφο αυτό. Όταν υπέβαλε αίτηση

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Σημεία 2 και 3 των προτάσεών μου που αναπτύχθηκαν την ίδια ημερομηνία με τις παρούσες στην υπόθεση C-291/89, Συλλογή 1991, σ. I-2257, I-2264.

2 — Παράρτημα IV του υπομνήματος αντικρούσεως.

3 — Όπ.π.

4 — Σχετικά υπ' αριθ. 1 και 2 των αποτελούντων το παράρτημα II εγγράφων που συνάπτεται στο δικόγραφο της προσφυγής.

5 — Παράρτημα V του υπομνήματος αντικρούσεως και παράρτημα I του υπομνήματος απαντήσεως.

καταβολής του υπολοίπου, η Επιτροπή έκρινε ότι σημαντικό μέρος των δαπανών που περιλαμβάνονταν στο φάκελο περί της καταρτίσεως των νέων δεν μπορούσαν να εγκριθούν, λόγω του ότι δεν είχε τηρηθεί ο κανόνας της ισότητας μεταξύ του αριθμού των ωρών πρακτικής και θεωρητικής καταρτίσεως και ότι επί πλέον ορισμένες κατ' ιδίαν δαπάνες ήταν « ανεξήγητα υψηλές ». Στο πλαίσιο του προγράμματος για τους ενηλίκους, το οποίο δεν αφορούσε η εγκύκλιος, η Επιτροπή ανέφερε ότι υπήρχε μια μη δυνάμενη να εγκριθεί δαπάνη λόγω του ότι ορισμένα κατ' ιδίαν έξοδα ήταν ανεξήγητα μεγάλα.

7. Προς στήριξη της προσφυγής της η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως που στηρίζονται στην παράβαση ουσιώδους τύπου, στην παραβίαση των γενικών αρχών του δικαίου, στο γεγονός ότι αγνοήθηκαν κεκτημένα δικαιώματα και στην ανεπαρκή αιτιολογία.

8. Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, η Oliveira υποστηρίζει ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις αντιβαίνουν προς το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, το οποίο ορίζει ότι « όταν η συνδρομή του Ταμείου δεν χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την εγκριτική απόφαση, η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη συνδρομή αυτή, *αφού δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις του* »[6].

9. Κατά την προσφεύγουσα, ο κανόνας αυτός υποχρεώνει την Επιτροπή να ακούσει την άποψη του κράτους μέλους πριν λάβει την απόφασή της, πράγμα το οποίο της παρέχει τη δυνατότητα να εξετάσει ενδελεχώς την κατάσταση[7]. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η διάταξη αυτή δεν προβλέπει ειδικά τον τρόπο με τον οποίο το κράτος μέλος καθιστά γνωστή την άποψή του, αλλ' απλώς ορίζει ότι το οικείο κράτος έχει τη δυνατότητα να διατυπώσει αντιρρήσεις. Σε περίπτωση αρνήσεως καταβολής του συνόλου ή μέρους του υπολοίπου, οι εθνικές αρχές μπορούν με τη σειρά τους να αρνηθούν να κοινοποιήσουν την απόφαση στην επιχείρηση, οπότε αρχίζει ένα στάδιο διαβουλεύσεων με τις υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο καθίσταται οριστική η απόφαση, με την κοινοποίησή της στον διοργανωτή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων[8]. Η Επιτροπή προσθέτει ότι, εν προκειμένω, οι πορτογαλικές αρχές δέχθηκαν να κοινοποιήσουν την απόφαση στον διοργανωτή και να ζητήσουν την επιστροφή του αχρεωστήτως εισπραχθέντος.

10. Πράγματι, καθώς φαίνεται, το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, όπως ανέφερε και ο γενικός εισαγγελέας Tesauro στις προτάσεις του στην υπόθεση Funoc[9], δεν συνιστά « τυπική διαδικασία διαβουλεύσεως ». Επιπλέον, το Δικαστήριο δέχθηκε στο πλαίσιο της υποθέσεως αυτής[10] ότι, όταν οι εθνικές αρχές λαμβάνουν θέση όσον αφορά απόφαση περί μειώσεως ή καταργήσεως της συνδρομής και η Επιτροπή λαμβάνει στη συνέχεια νέα απόφαση, η ανταλλαγή αλληλογραφίας μεταξύ του κράτους μέλους και της Επιτροπής, η οποία προηγείται της τελευταίας αυτής αποφάσεως, αποτελεί υποβολή παρατηρήσεων υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού.

11. Εντούτοις πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο δέχθηκε με την απόφαση Funoc ότι είχε τηρηθεί η διαδικασία του άρθρου 6, παράγραφος 1, διότι η ανταλλαγή της αλληλογραφίας μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών αρχών είχε γίνει *πριν* από την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής περί μειώσεως, κατά της οποίας στρεφόταν η προσφυγή. Αντίθετα, το Δικαστήριο δεν είχε κληθεί να κρίνει τη νομιμότητα της πρώτης αποφάσεως περί

6 — Υπογράμμιση της Oliveira στο σημείο 12 του δικογράφου της προσφυγής της.

7 — Υπόμνημα απαντήσεως, σημεία 6 έως 8.

8 — Υπόμνημα αντικρούσεως, σημεία 19 και 20.

9 — Υπόθεση C-200/89, σημείο 6.

10 — Απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 1990, C-200/89, Funoc (Συλλογή 1990, σ. I-3669, σκέψη 17).

καταργήσεως της συνδρομής που είχε κοινοποιηθεί στις εθνικές αρχές, δεδομένου ότι αυτή αντικαταστάθηκε από άλλη ευνοϊκότερη απόφαση περί μειώσεως της συνδρομής, η οποία προσβλήθηκε και την οποία αφορούσε ο έλεγχος του Δικαστηρίου. Επομένως, το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε ως προς τη νομιμότητα αυτής της πρακτικής της Επιτροπής, την οποία ο εκπρόσωπός της χαρακτήρισε ως « τρέχουσα », συνιστάμενη στην αποστολή στο κράτος μιας αποφάσεως προς κοινοποίηση χωρίς το κράτος αυτό να καλείται να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

12. Η αποδοχή της απόψεως της Επιτροπής μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα ορισμένες δυσμενείς συνέπειες στην πράξη. Ας υποτεθεί ότι μια απόφαση περί μειώσεως της συνδρομής κοινοποιήθηκε στην επιχείρηση και ότι, στη συνέχεια, το κράτος υπέβαλε τις παρατηρήσεις του στην Επιτροπή επί της αποφάσεως αυτής. Η ενδιαφερόμενη επιχείρηση, πληροφορούμενη ότι οι εθνικές αρχές εξέφρασαν αντιρρήσεις κατά της πρώτης αποφάσεως, μπορεί να προτιμήσει να αναμείνει την τελική απόφαση της Επιτροπής και να μην ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως. Εάν όμως η δεύτερη απόφαση είναι όμοια με την πρώτη, η προσφυγή που θα ασκηθεί κατ' αυτής θα απορριφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία

« είναι απαράδεκτη προσφυγή ακυρώσεως ασκούμενη κατ' αποφάσεως που είναι απλώς βεβαιωτική προγενέστερης αποφάσεως και δεν προσβλήθηκε εμπρόθεσμα » [11].

Επίσης η άποψη αυτή δύσκολα συμβιβάζεται με τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία δεν θεωρείται ως απόφαση η έκφραση της απόψεως ενός κοινοτικού οργάνου, την οποία το όργανο αυτό αναλαμβάνει την υποχρέωση να επανεξετάσει [12].

13. Στην πραγματικότητα η Επιτροπή ερμηνεύει τη σιωπή των εθνικών αρχών ως συναίνεση εκ μέρους τους, ενώ οι εν λόγω αρχές λαμβάνουν το έγγραφο της Επιτροπής υπό τη μορφή αποφάσεως προς κοινοποίηση και όχι ως σχέδιο ή ως προσωρινή απόφαση. Επιπλέον, δεν καλούνται ρητώς να υποβάλουν ενδεχομένως τις παρατηρήσεις τους.

14. Αυτή η πρακτική που ακολουθεί η Επιτροπή, σχετικά με την οποία ο εκπρόσωπός της αναγνώρισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι στηρίζεται σε μια « υπερβολικά ευρεία ερμηνεία του σχετικού κανόνα », νομίζω ότι είναι αντίθετη και προς το γράμμα και προς το πνεύμα του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, το οποίο υπενθυμίζω ότι προβλέπει ότι « η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη συνδρομή αυτή, *αφού* δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις του » [13]. Επομένως, πρόκειται για διαβούλευση που *προηγείται* της αποφάσεως περί μειώσεως ή καταργήσεως. Άλλη περαιτέρω υποχρέωση δεν προβλέπεται από τον κανονισμό: η Επιτροπή δεν υποχρεούται να δεχθεί την άποψη του κράτους ούτε να αναστείλει επ' αόριστον τα σχέδιά της περιμένοντας τις εθνικές αρχές να εκφράσουν την άποψή τους. Πράγματι, η Επιτροπή, χωρίς να παρεκκλίνει από τον κανόνα του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, έχει τη δυνατότητα να τάξει προθεσμία στο κράτος μέλος ώστε να μπορεί να περατωθεί σε εύλογο χρόνο η σχετική διαδικασία.

15. Ο εκπρόσωπος της Επιτροπής ισχυρίστηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, αν οι υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου όφειλαν « να συνεννοούνται με όλα τα κράτη μέλη πριν λάβουν κάθε απόφαση », το αποτέλεσμα θα ήταν η « πλήρης παράλυση » των εργασιών του. Όταν ερώτησα τον εν λόγω εκπρόσωπο αν η Επιτροπή αποφασίζει συχνά καταργήσεις ή μειώσεις των χρηματο-

11 — Βλ., ως πλέον πρόσφατη όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, τη Διάταξη της 21ης Νοεμβρίου 1990, C-12/90, Infortec (Συλλογή 1990, σ. I-4265, σκέψη 10).

12 — Απόφαση της 26ης Μαΐου 1982, 44/88, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά Επιτροπής (Συλλογή 1982, σ. 1855, σκέψεις 8 έως 12).

13 — Η υπογράμμιση δική μου.

δοτικών συνδρομών, απάντησε ότι έχουν ληφθεί έξι περίπου σχετικές αποφάσεις όσον αφορά την Πορτογαλία, η οποία είναι μία από τις χώρες που επωφελείται ιδιαίτερα από τις συνδρομές του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου [14]. Επομένως, αυτό το στατιστικής φύσεως επιχείρημα είναι, νομίζω, αβάσιμο, δεδομένου ότι η υποχρέωση διαβουλεύσεως με το κράτος μέλος υφίσταται μόνον όταν πρόκειται για μείωση, αναστολή ή κατάργηση της εισφοράς.

16. Δεδομένου ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, απομένει να καθοριστεί αν αυτή η παράβαση αποτελεί παράβαση ουσιώδους τύπου υπό την έννοια του άρθρου 173, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης.

17. Όπως υπενθύμισε το Δικαστήριο με την απόφαση της 15ης Μαρτίου 1984, EISS,

« στο πλαίσιο (της διαδικασίας χρηματοδοτήσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου), οι οικονομικές σχέσεις υφίστανται, αφενός μεν, μεταξύ της Επιτροπής και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, αφετέρου δε, μεταξύ του κράτους μέλους αυτού και του οργανισμού στον οποίο χορηγείται η χρηματική συνδρομή » [15].

Το κράτος μέλος είναι όχι μόνο τρίτος ο οποίος πρέπει υποχρεωτικά να ενεργήσει ως μεσάζων, αλλά και αρχή η οποία κατέχει κεντρική θέση στην προβλεπομένη από τον κανονισμό διαδικασία λόγω της σπουδαιότητας της αναμείξεώς του και των ευθυνών που αναλαμβάνει. Αρκεί να υπενθυμιστούν ορισμένες διατάξεις του κανονισμού αυτού. Δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 4, « το κράτος μέλος *βεβαιώνει το υποστατό και τη λογιστική ακρίβεια* των στοιχείων που περιέχονται στις αιτήσεις πληρωμής » [16] των διοργανωτών. Το άρθρο 6, παράγραφος 2, ορίζει ότι « τα καταβληθέντα ποσά που δεν χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται από την απόφαση έγκρισης αναζητούνται », προσθέτει δε ότι « το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος είναι *επικουρικά υπεύθυνο* για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεώστητα για ενέργειες [προγράμματα] στις οποίες εφαρμόζεται η εγγύηση η οποία αναφέρει το άρθρο 2, παράγραφος 2, της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ [16]. Αυτό το τελευταίο άρθρο προβλέπει μάλιστα ότι « τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη εγγυώνται το αίσιο πέρας των προγραμμάτων », εκτός από ορισμένες περιπτώσεις συδρομών, περί των οποίων όμως δεν πρόκειται στην προκειμένη περίπτωση.

18. Με βάση αυτή την αλληλουχία δεδομένων, η υποχρέωση διαβουλεύσεως με το κράτος μέλος, που επιβάλλεται από το άρθρο 6, παράγραφος 1, σε περίπτωση αναστολής, μειώσεως ή καταργήσεως της συνδρομής, λαμβάνει άλλες διαστάσεις. Δεν είναι αναγκαίο να επιμείνω περισσότερο στη σπουδαιότητα που έχει η γνώμη του κράτους μέλους, λαμβανομένης υπόψη της θέσεώς του στη σχετική διαδικασία και της ευθύνης με την οποία βαρύνεται.

19. Δεδομένου ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83, με το οποίο επιβάλλονται προϋποθέσεις ουσιώδους τύπου για το κύρος των αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες αναστέλλει, μειώνει ή καταργεί τη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, προτείνω στο Δικαστήριο να δεχθεί ως βάσιμο τον πρώτο λόγο της προσφυγής και, συνεπώς, να ακυρώσει τις εκδοθείσες αποφάσεις.

20. Επομένως, θα εξετάσω επικουρικώς και μόνο τους τρεις άλλους λόγους.

14 — Βλ. την *Ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το οικονομικό έτος 1989*, στην οποία περιλαμβάνονται συγκριτικά στοιχεία όσον αφορά διάστημα πέντε ετών (ΕΕ C 313 της 12.12.1990, σ. 76).

15 — Υπόθεση 310/81, Συλλογή 1984, σ. 1341, σκέψη 15.

16 — Η υπογράμμιση δική μου.

21. Θα εξετάσω, καταρχάς, τον τέταρτο λόγο περί ανεπαρκούς αιτιολογίας των αποφάσεων της Επιτροπής, ο οποίος συνδέεται επίσης με παράβαση ουσιώδους τύπου.

22. Η προσφεύγουσα θεώρησε ιδίως [17] ότι η έκφραση « ανεξήγητα υψηλές δαπάνες », την οποία χρησιμοποίησε η Επιτροπή στις τελικές της αποφάσεις περί μειώσεως της συνδρομής, είναι αφηρημένη, ενώ, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, από την αιτιολογία, η οποία βάσει του άρθρου 190 οφείλει να συνοδεύει τις πράξεις της Επιτροπής,

« πρέπει να προκύπτουν κατά τρόπο σαφή και μη αμφιλεγόμενο οι λόγοι στους οποίους στηρίζεται η οικεία πράξη » [18].

Επιπλέον, η προσφεύγουσα διατύπωσε στο υπόμνημα απαντήσεώς της [19] τη μομφή ότι ορισμένες αιτιολογίες, μη περιλαμβανόμενες στις προσβαλλόμενες αποφάσεις, προβλήθηκαν μόνο με το υπόμνημα αντικρούσεως.

23. Η Επιτροπή αντέτεινε [20] ότι στις αποφάσεις γινόταν σαφής μνεία του ποσού των δαπανών που κρίθηκαν ως μη επιλέξιμες [που δεν μπορούσαν να εγκριθούν], καθοριζόταν η προέλευσή τους με αναφορά στα αντίστοιχα σημεία των αιτήσεων καταβολής του υπολοίπου και ότι από τη σύγκριση μεταξύ των ποσών που αναφέρονταν στα έντυπα των αιτήσεων χορηγήσεως της συνδρομής και του υπολοίπου προέκυπτε ακριβέστερα η προέλευση των ποσών των δαπανών που δεν μπορούσαν να εγκριθούν. Η Επιτροπή δέχεται μεν ότι η αιτιολογία που παρέθεσε ήταν « κάθε άλλο παρά εκτενής » [21], ισχυρίστηκε όμως ότι η αιτιολογία αυτή πρέπει να εκτιμηθεί σε συσχετισμό με το γενικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η οικεία απόφαση, επικαλέστηκε δε τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία

« η υποχρέωση παραθέσεως αιτιολογίας των ατομικών αποφάσεων έχει *σκοπό* να επιτρέψει στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχο της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει από ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί η νομιμότητά της. Η *έκταση* αυτής της υποχρέωσης εξαρτάται από τη φύση της οικείας πράξεως και του πλαισίου εντός του οποίου υιοθετήθηκε [εκδόθηκε] » [22].

24. Είναι αλήθεια ότι η νομολογία [23] δέχεται ότι η υποχρέωση παραθέσεως αιτιολογίας έχει έναν ειδικό σκοπό ο οποίος παραμένει αμετάβλητος, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι η έκτασή της μπορεί να εξαρτάται από ορισμένους παράγοντες: διατύπωση, νομικό πλαίσιο, αλληλουχία της αποφάσεως. Δεδομένου ότι οι εν λόγω παράγοντες είναι όμοιοι προς εκείνους περί των οποίων έγινε λόγος στο πλαίσιο της αποφάσεως περί μειώσεως της συνδρομής που εκδόθηκε σχετικά με την εταιρία Interhotel, παραπέμπω στα όσα εξέθεσα στα σημεία 12 έως 19 των προτάσεών μου στην υπόθεση C-291/89, τις οποίες ανέπτυξα σήμερα όπως και τις παρούσες.

25. Λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών υπό τις οποίες εκδόθηκαν οι αποφάσεις αυτές, πρέπει να εξακριβωθεί αν η αιτιολογία τους είναι τέτοια ώστε οι μεν ενδιαφερόμενοι να έχουν τη δυνατότητα να αντιληφθούν τους λόγους που δικαιολογούν τα ληφθέντα μέτρα

17 — Δικόγραφο προσφυγής, σημείο 19.

18 — Απόφαση της 9ης Ιουλίου 1969, 1/69, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Rec. 1969, σ. 277, σκέψη 9).

19 — Σημείο 17.

20 — Υπόμνημα αντικρούσεως, σ. 12 του γαλλικού κειμένου.

21 — Υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 11.

22 — Απόφαση της 7ης Απριλίου 1989, 32/86, SISMA (Συλλογή 1987, σ. 1645, σκέψη 8, δική μου υπογράμμιση).

23 — Βλ. ιδίως την απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1984, 185/83, Rijksuniversiteit του Groningen (Συλλογή 1984, σ. 3623, σκέψη 38).

για να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους, το δε Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του.

26. Στην απόφαση σχετικά με την εκπαίδευση των νέων, η Επιτροπή αναφέρεται σε δύο λόγους: στην ανισότητα μεταξύ του αριθμού των ωρών της πρακτικής και της θεωρητικής διδασκαλίας και στα ανεξήγητα υψηλά κατ' ιδίαν έξοδα.

27. Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, πράγματι από την αίτηση προς χορήγηση του υπολοίπου [24] προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν τήρησε τις οδηγίες της Επιτροπής όσον αφορά τη διάρκεια της πρακτικής διδασκαλίας, όπως αναφέρονται στην εγκύκλιο 10/ΓΕΚΤ/87, καθόσον, με εξαίρεση τα μαθήματα ειδικότητας marketing, η διάρκεια της πρακτικής διδασκαλίας είναι παντού σαφώς μεγαλύτερη από τη διάρκεια της θεωρητικής. Επομένως, αυτό μπορεί να έχει επιπτώσεις όσον αφορά τις διάφορες δαπάνες, χωρίς όμως να μπορεί να καθοριστεί επακριβώς το ύψος των δαπανών που δεν έγιναν δεκτές, καθόσον δεν αναφέρεται το ποσοστό της μειώσεως και οι κατ' ιδίαν δαπάνες τις οποίες αφορά η μείωση. Έτσι, μόλις στο υπόμνημα αντικρούσεως [25] αναφέρεται ότι έγινε μείωση κατά 36 % των δαπανών που αναφέρονται στο σημείο « αποδοχές των εκπαιδευομένων », των δαπανών που αναφέρονται στα σημεία « αμοιβή του προσωπικού και κρατήσεις επί των αμοιβών », « υλικά », « άλλα αγαθά και υπηρεσίες τρίτων » και « κατανάλωση πρώτων υλών (...) ». Αυτές οι διευκρινίσεις νομίζω ότι δεν είναι απαραίτητες, λαμβανομένου υπόψη του γεγονός ότι με βάση την αιτιολογία αυτή οι ενδιαφερόμενοι μπορούν « να γνωρίζουν τη δικαιολογητική βάση του ληφθέντος μέτρου » όπως δέχεται το Δικαστήριο [26].

28. Όσον αφορά την αιτιολογία που αφορά τα προγράμματα νέων και ενηλίκων περί υπάρξεως ανεξήγητα υψηλών δαπανών [27], πρέπει να γίνει δεκτό ότι είναι πολύ γενική. Η προσφεύγουσα συνήγαγε από αυτήν ότι της προσάπτονταν ορισμένες υπερβάσεις σε σχέση με την αρχική αίτησή της, όπως φαίνεται από τις προσπάθειές της να δικαιολογήσει τις διαφορές στο παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής της. Από το υπόμνημα αντικρούσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή θέλησε να επιβάλει κύρωση για τις υπερβάσεις αυτές αλλά και ότι, επιπλέον, προσήψε στην προσφεύγουσα ότι περιέλαβε όμοια έξοδα σε πολλές θέσεις, ότι δεν προσκόμισε δικαιολογητικά για ορισμένες δαπάνες και ότι δεν μείωσε τα αιτούμενα ποσά ανάλογα προς τις επιβληθείσες μειώσεις της διαρκείας των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι στην προβληθείσα αιτίαση περιλαμβάνονται οι αιτιολογίες στις οποίες βασίστηκε η μείωση των δυνάμεων να εγκριθούν δαπανών; Αν και θα ήταν προτιμότερη η ρητή διατύπωση κάθε αιτιολογίας χωριστά, νομίζω ότι όλες οι αιτιολογίες ανάγονται σε μια γενικότερη. Πράγματι, η ύπαρξη όμοιων δαπανών, καθώς και δαπανών στις οποίες δεν έγινε μείωση ανάλογη προς εκείνη της διαρκείας της εκπαιδεύσεως (σημείο 14.6 του εντύπου αιτήσεως για τη χορήγηση του υπολοίπου) συνεπάγεται αδικαιολόγητα έξοδα. Επίσης, η μη προσκόμιση δικαιολογητικών για ορισμένες δαπάνες, που οδήγησε την Επιτροπή να προβεί σε σημαντικές μειώσεις, ιδίως όσον αφορά το σημείο 14.3 του προγράμματος για τους νέους, ανάγεται στην ίδια αιτιολογία, καθόσον μάλιστα οι εθνικές αρχές είχαν προειδοποιήσει σχετικά την προσφεύγουσα εταιρία, και, όπως διατείνονται οι αρχές αυτές, είχαν συντάξει έκθεση με σκοπό « να καταστήσουν σαφέστερες τις αιτήσεις καταβολής του υπολοίπου » και « για την ορθότερη παρουσίαση των δαπανών » [28].

29. Δεδομένου ότι η προβαλλόμενη αιτιολογία καλύπτει, νομίζω, τους διαφόρους λόγους

24 — Παράρτημα III του υπομνήματος αντικρούσεως, σ. 2 χωριστού φύλλου υπ' αριθ. 2.

25 — Σελίδες 3 έως 5 της γαλλικής μεταφράσεως.

26 — Υπόθεση 185/83, προαναφερθείσα στην υποσημείωση 23.

27 — Το επίρρημα « ανεξήγητα » αντιστοιχεί στον πορτογαλικό όρο « injustificadamente » που αναφέρεται στο πρωτότυπο κείμενο των αποφάσεων περί αρνήσεως καταβολής του υπολοίπου της συνδρομής (σ. 43 και 45 του δικογράφου της προσφυγής).

28 — Παράρτημα II του δικογράφου της προσφυγής, σχετικό υπ' αριθ. 3.

στους οποίους στηρίχθηκε η απόφαση της Επιτροπής, που αναφέρονται σε συγκεκριμένα σημεία των αιτήσεων περί χορηγήσεως της συνδρομής, θεωρώ ότι η Επιτροπή δεν παρέβη την υποχρέωση παραθέσεως αιτιολογίας και ότι ο τέταρτος λόγος είναι αβάσιμος.

30. Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως η προσφεύγουσα επικαλείται την παραβίαση των κεκτημένων δικαιωμάτων. Κατ' αυτήν[29], οι τελικές αποφάσεις εκδόθηκαν χωρίς να έχουν ληφθεί υπόψη τα κατ' ιδίαν έξοδα που είχαν εγκριθεί προηγουμένως. Αντίθετα, η Επιτροπή θεωρεί[30] ότι οι μειώσεις της χρηματοδοτικής συνδρομής ήταν επιβεβλημένες εξαιτίας των υπερβάσεων των εγκριθέντων ποσών, της υποβολής δαπανών που δεν είχαν εγκριθεί, της υποβολής των δαπανών που δεν ήταν δεόντως δικαιολογημένες ή που επαναλαμβάνονταν.

31. Όπως ανέφερα και στις προτάσεις μου στην υπόθεση C-291/89 (Interhotel), η Επιτροπή, όταν εξετάζει αίτηση περί καταβολής του υπολοίπου χρηματοδοτικής συνδρομής, ενεργεί στο πλαίσιο της προηγουμένης αποφάσεώς της περί εγκρίσεως της συνδρομής. Επομένως, είναι εύλογο να αρνείται να εγκρίνει τις δαπάνες που δεν είχαν εγκριθεί αρχικά, καθώς και εκείνες οι οποίες παρουσιάζονται αυξημένες.

32. Επομένως, όσον αφορά το πρόγραμμα σχετικά με την εκπαίδευση των νέων, προκύπτει ότι σημειώθηκαν μεγάλες αυξήσεις στις θέσεις « αμοιβή του μη διδακτικού προσωπικού »[31], « έξοδα ενοικιάσεως »[32], « κατάρτιση διδακτικού προσωπικού »[33]. Όσον αφορά δε τα έξοδα για δασμούς και φόρους[34], η σχετική δαπάνη δεν προβλεπόταν στην αρχική αίτηση. Επιπλέον, όταν εμφανίστηκε στην τελική αίτηση, η Επιτροπή την απέρριψε δεδομένου ότι, κατά την πορτογαλική νομοθεσία, δεν βαρύνεται με φόρο χαρτοσήμου αυτό το είδος εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Ομοίως, διαπιστώνεται στο πρόγραμμα σχετικά με την εκπαίδευση των ενηλίκων ότι η θέση « πρόσληψη και επιλογή των εκπαιδευτών »[35] παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου. Ακόμη, η δαπάνη για την αμοιβή του προσωπικού το οποίο θα απησχολείτο με την ετοιμασία[36] των προγραμμάτων δεν είχε εγκριθεί από την Επιτροπή, πράγμα το οποίο δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα. Επομένως, η Επιτροπή προέβη στις επιβαλλόμενες διορθώσεις[37] χωρίς να θίξει κεκτημένα δικαιώματα.

33. Στις προτάσεις μου στην υπόθεση Interhotel[38] υποστήριξα ότι είναι, επιπλέον, ουσιώδες να αναγνωριστεί στην Επιτροπή διακριτική ευχέρεια κατά την τελική εξέταση της αιτήσεως προς χορήγηση συνδρομής, την οποία διενεργεί έχοντας υπόψη τη λεπτομερή έκθεση περί του περιεχομένου και των αποτελεσμάτων του προγράμματος, που της παρέχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει την πραγματοποίηση και το αναγκαίο των δαπανών. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ως « αναμφισβήτητη » την άποψη κατά την οποία

« μόνον αφού ληφθεί λεπτομερής έκθεση για το οικείο πρόγραμμα το οποίο εν τω μεταξύ έχει εκτελεστεί, είναι δυνατό να υπολογιστεί το ακριβές ποσό των δαπανών που μπορούν να τύχουν της συνδρομής του Ταμείου »

η δε Επιτροπή

29 — Δικόγραφο προσφυγής, σημείο 15.

30 — Υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 7.

31 — Σημείο 14.3.1, περιπτώσεις b, c, d, της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου, παράρτημα III του υπομνήματος αντικρούσεως, παραβαλλόμενο προς το σημείο 15.3 της αρχικής αιτήσεως, παράρτημα II του υπομνήματος αντικρούσεως.

32 — Σημείο 14.3.9 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου, παραβαλλόμενο προς το αντίστοιχο σημείο 15.3 της αρχικής αιτήσεως.

33 — Σημείο 14.5. της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου, παραβαλλόμενο προς το σημείο 15.5 της αρχικής αιτήσεως.

34 — Σημείο 14.3.13 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου· βλ. το σημείο 15.3 της αρχικής αιτήσεως.

35 — Σημείο 14.2.4 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου· βλ. το σημείο 15.2 της αρχικής αιτήσεως.

36 — Σημείο 14.2.6 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

37 — Βλ. υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 8.

38 — Βλ. ιδίως σημεία 35 και 36.

« διαθέτει ορισμένη διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον καλύτερο τρόπο διαχειρίσεως » [39].

Εντούτοις, παρατήρησα επίσης [40] ότι δεν πρέπει να επιτρέπεται στην Επιτροπή να αρνείται στο τελικό στάδιο την καταβολή ποσών αντιστοιχούντων σε εγκεκριμένες δαπάνες, το αναγκαίο των οποίων ήταν σε θέση να εκτιμήσει εξαρχής, εφόσον δεν υπερβαίνουν το ύψος που είχε γίνει δεκτό με την εγκριτική απόφαση και συνοδεύονται από τα απαραίτητα πιστοποιητικά.

34. Κατά την Επιτροπή, ορισμένες δαπάνες δεν συνοδεύονται από κανένα πιστοποιητικό στην αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου. Πρόκειται για μια δαπάνη, στο πλαίσιο του προγράμματος επιμορφώσεως των νέων, η οποία φέρει τον τίτλο « διάφορα » και εντάσσεται στη θέση « παιδαγωγικό υλικό » [41], για τις « δαπάνες για το προσωπικό » [36], τις « δαπάνες για εξειδικευμένες εργασίες » [42], τα « γενικά διοικητικά έξοδα » [43], για τις οποίες η Oliveira υποστήριξε [44] ότι τα σχετικά δικαιολογητικά βρίσκονταν στα αρχεία της και ότι ήταν στη διάθεση της Επιτροπής. Θεωρώ τον ισχυρισμό αυτό ανεπαρκή. Η Επιτροπή δικαίως ανέμενε από τον διοργανωτή των προγραμμάτων αυτών να προσκομίσει αποδείξεις για τις δαπάνες αυτές ταυτόχρονα με την υποβολή της αιτήσεως περί καταβολής του υπολοίπου. Ομοίως, ελάχιστα ενδιαφέρει αν οι αποδείξεις προσκομίζονται στο στάδιο του υπομνήματος ανταπαντήσεως: το Δικαστήριο δεν μπορεί να υποκαταστήσει την κοινοτική διοίκηση· οφείλει μόνο να εξετάσει αν η εν λόγω διοίκηση μπορούσε να προβεί σε κατάργηση της συνδρομής τον χρόνο κατά τον οποίο έλαβε την απόφασή της. Επομένως, δεδομένου ότι δεν είχε έγκαιρα στη διάθεσή της τα δικαιολογητικά για τις δαπάνες αυτές, η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να αρνηθεί στην Oliveira την καταβολή της συνδρομής που αντιστοιχούσε σ' αυτές τις τέσσερις θέσεις.

35. Είχα παρατηρήσει επίσης ότι για ορισμένες δαπάνες που έδιναν λαβή για αμφιβολίες στην τελική αίτηση δόθηκαν διευκρινίσεις μόλις στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως. Τούτο συνέβη για τη δαπάνη της θέσεως « έξοδα μετακινήσεως » [45], η οποία αφορά, κατά την προσφεύγουσα [46], την κάλυψη των εξόδων των ατόμων που δεν λαμβάνουν επίδομα παραμονής και δεν επρόκειτο να ισχύσει για άλλα άτομα. Εντούτοις, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή δεν γνώριζε αυτή τη διάκριση όταν έλαβε τις αποφάσεις της όσον αφορά τις αιτήσεις προς καταβολή του υπολοίπου και, επομένως, θεώρησε ότι η εν λόγω δαπάνη ήταν αδικαιολόγητη.

36. Ανάλογες αδέξιες παρουσιάσεις των εξόδων παρατηρούνται στην τελική αίτηση που αφορούσε την εκπαίδευση των ενηλίκων: ορισμένες δαπάνες, όπως οι αφορώσες τις εξειδικευμένες εργασίες [47], δεν συνοδεύονταν από δικαιολογητικά. Άλλες, όπως η σχετική με την « πρόσληψη και την επιλογή των μαθητευομένων » [48], καθώς η επιχείρηση δεν παρέσχε αρκετές εξηγήσεις στην αίτησή της προς καταβολή του υπολοίπου, οδήγησαν την Επιτροπή να διαπράξει σφάλμα [49] και να αρνηθεί να τις εγκρίνει. Επομένως, νομίμως η Επιτροπή αρνήθηκε να εγκρίνει τέτοιες δαπάνες και δεν προσέβαλε τα κεκτημένα δικαιώματα της προσφεύγουσας.

39 — Απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1987, 84/85, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1987, σ. 3765, σκέψη 23).

40 — Σημείο 41.

41 — Σημείο 14.2.1 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

36 — Σημείο 14.2.6 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

42 — Σημείο 14.2.7 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

43 — Σημείο 14.3.14 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

44 — Παράρτημα 6 του υπομνήματος απαντήσεως, σ. 13.

45 — Σημείο 14.3.5 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

46 — Παράρτημα 6 του υπομνήματος απαντήσεως, σ. 14.

47 — Σημείο 14.2.7 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου, βλ. υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 9, και υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 5, περίπτωση e, παραβαλλόμενα προς το παράρτημα 6 του υπομνήματος ανταπαντήσεως, σ. 18.

48 — Σημείο 14.2.3.

49 — Υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 5, περίπτωση d, παραβαλλόμενο προς το παράρτημα 6 του υπομνήματος ανταπαντήσεως, σ. 18.

37. Εντούτοις, καθώς φαίνεται η Επιτροπή αρνήθηκε να εγκρίνει ένα ποσό 19 237 214 ESC στη θέση « λειτουργία και διεύθυνση των μαθημάτων » [50] του προγράμματος για τους ενηλίκους, διότι έλαβε υπόψη το ίδιο ωριαίο κόστος όπως και για το πρόγραμμα των νέων [51]. Η Επιτροπή υπολόγισε ένα μέσον όρο με βάση μη εξακριβώσιμα συνολικά στοιχεία που αναφέρονταν στη θέση « λειτουργία και διεύθυνση των μαθημάτων » του προγράμματος για τους νέους, τον οποίο πολλαπλασίασε επί συντελεστή βασιζόμενο στον αριθμό των ωρών εκπαιδεύσεως, καταλήγοντας σε ποσό 14 296 853 ESC για το σύνολο της αντίστοιχης θέσεως του προγράμματος για τους ενηλίκους [52]. Με τον τρόπο αυτό αρνήθηκε να εξετάσει *ειδικά* τις κατ' ιδίαν δαπάνες της θέσεως αυτής όπως παρουσιάζονταν στην αρχική και στην τελική αίτηση.

38. Η μέθοδος αυτή είναι ιδιαίτερα αξιοκατάκριτη. Στη σχετική θέση της αρχικής αιτήσεως, όπως είχε εγκριθεί από την Επιτροπή, περιλαμβάνονταν ειδικές δαπάνες, τόσο για το πρόγραμμα για τους ενηλίκους όσο και για το πρόγραμμα για τους νέους. Δεδομένης της υπάρξεως της αρχικής εγκριτικής αποφάσεως, για να μη θίξει τα κεκτημένα δικαιώματα της προσφεύγουσας η Επιτροπή όφειλε να εξακριβώσει, εξετάζοντας κάθε δαπάνη χωριστά, αν υπήρξαν υπερβάσεις των εγκεκριμένων ποσών και αν οι δαπάνες συνοδεύονταν από επαρκή δικαιολογητικά. Δεν μπορούσε να εφαρμόσει μια γενική συνολική μέθοδο και να επιφέρει στο πρόγραμμα για τους ενηλίκους τις μειώσεις που ίσχυσαν για το πρόγραμμα για τους νέους χωρίς να διαπιστώσει ότι οι δαπάνες του τελευταίου προγράμματος παρουσίαζαν τις ίδιες ελλείψεις και παρατυπίες όπως και το πρώτο.

39. Εξάλλου, από τον λεπτομερειακό έλεγχο των ζητουμένων ποσών όσον αφορά το πρόγραμμα για τους ενηλίκους προκύπτει ότι η μέθοδος της Επιτροπής οδηγεί σε αισθητά διαφορετικά αποτελέσματα.

40. Πρώτον, διαπιστώνεται, όσον αφορά τη θέση « διδακτικό προσωπικό » και μόνο, ότι η Oliveira διέπραξε σφάλμα υπολογισμού στον ανακεφαλαιωτικό πίνακα [53] της τελικής αιτήσεως. Πράγματι, στον πίνακα αυτό αναφέρονται έξοδα με βάση ωριαίο κόστος που δεν αντιστοιχεί προς όσα αναγράφονται στους αναλυτικούς πίνακες οι οποίοι περιλαμβάνονται επίσης στην τελική αίτηση [54]. Επομένως, το σφάλμα αυτό οδήγησε σε υπερβολική αύξηση των σχετικών εξόδων για τις αποδοχές [55]. Νομίζω λοιπόν ότι η μείωση που έγινε εξαιτίας αυτού του λογιστικού σφάλματος δεν έπρεπε να υπερβεί το ποσό των 2 339 856 ESC [56].

41. Δεύτερον, προκύπτει ότι, πράγματι, ορισμένες δαπάνες της θέσεως αυτής μπορούσαν να μην εγκριθούν, όπως και στο πρόγραμμα για τους νέους. Στο πλαίσιο αυτό μπορούσε να μη γίνει δεκτό ποσό 4 424 345,6 ESC [57], λόγω υπερβάσεως των εγκεκριμένων δαπανών για το μη διδακτικό προσωπικό, καθώς και ποσό 1 260 938,4 ESC για τις αντιστοιχούσες επιβαρύνσεις. Η δαπάνη για τα έξοδα μετακινήσεως [58], ύψους 422 311,1 ESC, μπορούσε να

50 — Σημείο 14.3 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

51 — Υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 9, και υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 3.

52 — Παράρτημα II του υπομνήματος αντικρούσεως, σ. 2 χωριστού φύλλου υπ' αριθ. 4.

53 — Παράρτημα III του υπομνήματος αντικρούσεως, σ. 2 χωριστού φύλλου υπ' αριθ. 7 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

54 — Το σχετικό συνολικό ποσό για την εκπαίδευση έπρεπε να είναι 4 161 464,15 ESC και όχι 5 982 363,69 ESC. Επομένως, το σφάλμα αφορά ποσό 1 820 899,54 ESC.

55 — Σημείο 14.3.2 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου, σ. 2 ξεχωριστού φύλλου υπ' αριθ. 9 του παραρτήματος III του υπομνήματος αντικρούσεως: λαμβανομένης υπόψη της σχετικής επιβαρύνσεως (28,5 %), υφίσταται για τον λόγο αυτό υπέρβαση 518 956,36 ESC.

56 — 1 820 899,54 + 518 956,36 ESC.

57 — Το ποσό που είχε ληφθεί υπόψη όταν δόθηκε η αρχική έγκριση ήταν το αναγραφόμενο στο σημείο 15.3 της αρχικής αιτήσεως, στη σειρά « γραμματεία και διεύθυνση », ήτοι 1 920 000 ESC (80 000 x 2 x 12). Το ποσό που ζητήθηκε στο τέλος ανέρχεται σε 6 344 345,6 ESC, άρα η υπέρβαση είναι 4 424 345,6 ESC.

58 — Σημείο 14.3.5 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

θεωρηθεί ως μη δικαιολογημένη [59], όπως και η δαπάνη για « εξειδικευμένες εργασίες » [60], ύψους 4 015 267 ESC. Επίσης, το αντιστοιχούν στα « έξοδα ενοικιάσεως » [61] ποσό μπορούσε επίσης να κριθεί υπερβολικό σε σχέση με το αναφερόμενο στην αρχική αίτηση [62]. Επομένως, η Επιτροπή δικαίως μπορούσε να αρνηθεί να εγκρίνει το υπερβάλλον ποσό ύψους 561 598 ESC. Επίσης, μπορούσε να αρνηθεί να εγκρίνει τη δαπάνη που αναφέρεται στη θέση « δασμοί και φόροι » [63], ύψους 239 705 ESC, δεδομένου ότι η εν λόγω δαπάνη δεν υπήρχε στην αρχική αίτηση και ότι, επιπλέον, κατά την πορτογαλική νομοθεσία, αυτό το είδος εκπαιδευτικών προγραμμάτων απαλλάσσεται από τον φόρο χαρτοσήμου. Τέλος, η Επιτροπή μπορούσε να θεωρήσει ότι δεν δικαιολογούνταν τα γενικά διοικητικά έξοδα [64], ύψους 512 033 ESC.

42. Γενικώς, νομίζω ότι η Επιτροπή μπορούσε να αρνηθεί να παράσχει την τελική της έγκριση, ύστερα από έλεγχο κάθε δαπάνης που περιλαμβάνεται στη θέση αυτή, για ποσό 13 776 054 ESC. Αντίθετα, δεν είχε δικαίωμα να χρησιμοποιήσει μια ακατάλληλη γι' αυτό το είδος αιτήσεως γενική μέθοδο μειώσεως που οδήγησε στην απόρριψη ποσού 19 237 214 ESC, το οποίο είναι υπερβολικά μεγάλο. Συνεπώς η Επιτροπή έθιξε τα κεκτημένα δικαιώματα της προσφεύγουσας καθόσον τη στέρησε από ένα επιπλέον ποσό 5 461 160 ESC [65], όσον αφορά τη θέση « λειτουργία και διεύθυνση μαθημάτων ».

43. Εξάλλου, όσον αφορά τα δύο προγράμματα, για τους νέους και για τους ενηλίκους, η Επιτροπή θεώρησε ότι το ποσό της δαπάνης που αφορούσε τη σύνταξη και τη μετάφραση των εγχειριδίων [66] περιλαμβανόταν στο κόστος προετοιμασίας των μαθημάτων, της αναπαραγωγής εντύπων και των εξειδικευμένων εργασιών [67], κατά συνέπεια δε απέρριψε τη σχετική δαπάνη που περιλαμβανόταν στο πρόγραμμα για τους νέους και τη δαπάνη για το παιδαγωγικό υλικό στο πρόγραμμα για τους ενηλίκους. Σχετικά με αυτή την άρνηση έχω δύο αντιρρήσεις. Αφενός, δεν νομίζω ότι μπορεί να λεχθεί ότι υπάρχει οποιαδήποτε επικάλυψη με τη δαπάνη για τις εξειδικευμένες εργασίες, την οποία ήδη είχε αρνηθεί να εγκρίνει η Επιτροπή λόγω ελλείψεως δικαιολογητικών [68]. Αφετέρου, δεν καταλαβαίνω πώς μπορούν να επικαλύπτονται τα έξοδα για τη σύνταξη και τη μετάφραση των εγχειριδίων με τα έξοδα αναπαραγωγής εγγράφων. Ήδη στις αρχικές αιτήσεις γινόταν διαχωρισμός [69] μεταξύ του παιδαγωγικού υλικού και της αναπαραγωγής των εγχειριδίων. Φαίνεται λοιπόν ότι η δαπάνη για τη σύνταξη και τη μετάφραση των εγχειριδίων εντασσόταν στη θέση « παιδαγωγικό υλικό » και διακρινόταν ήδη από τη δαπάνη για την αναπαραγωγή των εγχειριδίων. Στην πραγματικότητα, η Επιτροπή έπρεπε να διαπιστώσει ότι η Oliveira είχε διακρίνει, στις τελικές της αιτήσεις, τις θέσεις « σύνταξη και μετάφραση των εγχειριδίων » και « κόστος προετοιμασίας των μαθημάτων » στο πλαίσιο της γενικότερης θέσεως « παιδαγωγικό υλικό », χωρίς να υπερβεί το αρχικώς εγκριθέν ποσό [70]. Συνεπώς, θεωρώ ότι με τον τρόπο αυτό η Επιτροπή παραβίασε τα κεκτημένα δικαιώματα που είχε σχετικά η προσφεύγουσα.

44. Επιπλέον των αρνήσεων της Επιτροπής να εγκρίνει ορισμένα ποσά λόγω υπερβάσεων των

59 — Βλ. σημείο 35 των προτάσεών μου σχετικά με το αφορών τους νέους πρόγραμμα.

60 — Σημείο 14.3.8 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου. Βλ. σημείο 44 των προτάσεών μου που αφορούν τους νέους.

61 — Σημείο 14.3.9 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

62 — 30 000 x 10 (εβδομάδες) x 110 % (επιβαρύνσεις) = 3 300 000.

63 — Σημείο 14.3.13 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου, βλ. σημείο 32 των προτάσεών μου που αφορούν το πρόγραμμα για τους νέους.

64 — Σημείο 14.3.14 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου. Βλ. σημείο 34 των προτάσεών μου που αφορούν το πρόγραμμα για τους νέους.

65 — 19 237 214 - 13 776 054.

66 — Σημείο 14.2.1 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

67 — Παράρτημα 1 του υπομνήματος αντικρούσεως, σ. 1 του αφορώντος το πρόγραμμα για τους νέους φακέλου. Βλ. επίσης τον φάκελο που αφορά το πρόγραμμα για τους νέους, με τα ίδια στοιχεία.

68 — Σημεία 34 και 36 των προτάσεών μου.

69 — Σημείο 15.2 των αρχικών αιτήσεων.

70 — 8 100 000 ESC.

αρχικώς εγκεκριμένων ποσών, λόγω ανεπαρκών δικαιολογητικών και λόγω ασαφούς περιγραφής ορισμένων δαπανών, η Επιτροπή αρνήθηκε να λάβει υπόψη άλλες δαπάνες που θεώρησε ως μη απαραίτητες για την ομαλή εξέλιξη του προγράμματος. Έτσι προκύπτει ότι, στο πρόγραμμα εκπαιδεύσεως των νέων, για τον λόγο αυτό δεν εγκρίθηκαν οι δαπάνες « διαχειρίσεως και λογιστικού ελέγχου » και οι αφορώσες τις « εξειδικευμένες εργασίες » [71], στο πλαίσιο της θέσεως « λειτουργία και διεύθυνση των μαθημάτων », διότι η Επιτροπή έκρινε ότι για τα εν λόγω προγράμματα [72] « προβλεπόταν ειδική γραμματεία και ειδικά καθοριζόμενο εκπαιδευτικό προσωπικό ». Η Επιτροπή διατείνεται ότι έλαβε γνώση πολλών αποδείξεων καταβολής χρηματικών ποσών για « *εξειδικευμένες εργασίες* » με αντικείμενο δακτυλογράφηση κειμένων, που υπάγεται στην πραγματικότητα στη γραμματεία. Επομένως, η Επιτροπή ορθώς αρνήθηκε να εγκρίνει αυτή τη δαπάνη όταν μπόρεσε να πληροφορηθεί το αντικείμενο αυτών των εξειδικευμένων εργασιών, καθόσον μάλιστα η δαπάνη αυτή δεν αναφερόταν ρητώς στην αρχική αίτηση.

45. Αντίθετα, όσον αφορά τη « διαχείριση και (τον) λογιστικό έλεγχο », η Oliveira είχε ζητήσει στην αρχική της αίτηση [73] χρηματοδοτική συνδρομή για τα εξής: « διαχείριση και οικονομικός έλεγχος του σχεδίου, προετοιμασία του προϋπολογισμού και σύστημα αναζήτησης πληροφοριών και αρχειοθετήσεως, αρχειοθέτηση των εγγράφων που αφορούν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, σύνταξη μηνιαίων απολογισμών (...) ». Αυτές οι διευκρινίσεις ήταν επαρκείς, η δε Επιτροπή μπορούσε ενδεχομένως να κρίνει, *κατά τον έλεγχο της αρχικής αιτήσεως*, ότι αυτές οι εργασίες μπορούσαν να γίνουν από τη γραμματεία και ότι, συνεπώς, δεν υπήρχε λόγος να εγκριθεί η σχετική δαπάνη. Αφού η δαπάνη αυτή εγκρίθηκε αρχικά [74], η επιχείρηση θεώρησε το στοιχείο αυτό ως δεδομένο. Επομένως, η τελική άρνηση εγκρίσεως της δαπάνης που αναφέρεται στη θέση « διαχείριση και λογιστικός έλεγχος », ύψους 1 900 080 ESC, νομίζω ότι αντιστρατεύεται τα κεκτημένα δικαιώματα της προσφεύγουσας.

46. Εξάλλου, η Επιτροπή απέρριψε ορισμένες δαπάνες λόγω μειώσεως της διαρκείας της εκπαιδεύσεως. Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των δύο εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Όσον αφορά το πρόγραμμα για τους νέους, το ζήτημα αυτό εξετάστηκε στα σημεία 48 επ. στο πλαίσιο της εξετάσεως του τετάρτου λόγου, που αναφέρεται ειδικά σ' αυτό το πρόβλημα. Όσον αφορά το πρόγραμμα για τους ενηλίκους, η Επιτροπή ισχυρίστηκε ότι η Oliveira προέβη [75] σε μείωση κατά 63,74 % του αριθμού των εκπαιδευομένων σε σχέση με την αρχική αίτηση. Στην αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου γίνεται λόγος για 95 άτομα [76], ενώ στην αρχική αίτηση αναφέρονταν 262 άτομα [77]. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή μείωσε κατά 50 % τη δαπάνη που είχε εγκριθεί στο πλαίσιο της αρχικής αιτήσεως για την κατάρτιση του εκπαιδευτικού προσωπικού [78], η οποία, καθώς φαίνεται, δεν ήταν αναγκαία στο σύνολό της. Ομοίως, η Επιτροπή μείωσε το ποσό που αντιστοιχούσε στις συνήθεις αποσβέσεις [79], λαμβάνοντας υπόψη μόνο την πραγματική διάρκεια της εκπαιδεύσεως, όπως είχε δηλωθεί στην αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου [80]. Επομένως, θεωρώ δικαιολογημένες αυτές τις δύο μειώσεις.

47. Πιστεύω λοιπόν ότι ο λόγος ακυρώσεως που αναφέρεται στην παραβίαση των κεκτη-

71 — Σημεία 14.3.7 και 14.3.8 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

72 — Υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 5.

73 — Σημείο 15.3 της αρχικής αιτήσεως.

74 — Παράρτημα IV του υπομνήματος αντικρούσεως.

75 — Υπόμνημα αντικρούσεως, παράρτημα III, σ. 2 χωριστού φύλλου υπ' αριθ. 2.

76 — Υπόμνημα αντικρούσεως, παράρτημα III, σ. 2 χωριστού φύλλου υπ' αριθ. 1.

77 — Υπόμνημα αντικρούσεως, παράρτημα II, σ. 5.

78 — Σημείο 14.5 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου, υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 9.

79 — Σημείο 14.6 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

80 — Αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου, σ. 2 χωριστού φύλλου υπ' αριθ. 1· υπόμνημα αντικρούσεως, σ. 7 της γαλλικής μεταφράσεως, και υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 5, περίπτωση f.

μένων δικαιωμάτων πρέπει να γίνει δεκτός μερικώς, καθόσον η Επιτροπή αρνήθηκε να παράσχει την τελική της έγκριση, αφενός, στο πλαίσιο του προγράμματος που αφορά τους νέους, για τις δαπάνες για τη σύνταξη και τη μετάφραση των εγχειριδίων, καθώς και τη διαχείριση και τον λογιστικό έλεγχο για ποσά που ανέρχονται αντίστοιχα σε 2 247 308 και 1 900 080 ESC, αφετέρου δε, στο πλαίσιο του προγράμματος που αφορά τους ενηλίκους, για δαπάνες για παιδαγωγικό υλικό ύψους 1 637 612 ESC, καθώς και για τις αναφερόμενες στη θέση «λειτουργία και διεύθυνση των μαθημάτων» ύψους 5 461 160 ESC.

48. Τέλος, η Oliveira επικαλείται, στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, παραβίαση των γενικών αρχών του δικαίου, ιδίως της ασφαλείας δικαίου, της μη αναδρομικής ισχύος των διοικητικών πράξεων, του σεβασμού των κεκτημένων δικαιωμάτων και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον οι βαλλόμενες αποφάσεις «επιβάλλουν a posteriori έναν κανόνα ισότητας μεταξύ του αριθμού των ωρών της θεωρητικής και της πρακτικής διδασκαλίας» [81], για τον οποίο δεν είχε γίνει λόγος στην αρχική εγκριτική απόφαση. Διατείνεται μάλιστα [82] ότι η σχετική απαίτηση της Επιτροπής διατυπώθηκε μόλις κατά την τελική εκκαθάριση, όταν είχαν πραγματοποιηθεί όλες οι δαπάνες. Η Oliveira αναγνωρίζει [83] ότι έλαβε τη σχετική εγκύκλιο, με ημερομηνία 8 Ιουνίου 1987, στις 25 Ιουνίου 1987, ήτοι δέκα ημέρες μετά την έναρξη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, δηλώνει όμως ότι πίστεψε [84] τότε ότι δεν επρόκειτο να ισχύσει γι' αυτήν.

49. Η Επιτροπή υπογραμμίζει [85] ότι η απαίτησή της να εξισωθούν η διάρκεια της θεωρητικής και η διάρκεια της πρακτικής διδασκαλίας, η οποία αποφασίστηκε ασφαλώς αφού είχε ήδη εγκριθεί η αίτηση προς χορήγηση της συνδρομής, γνωστοποιήθηκε με εγκύκλιο στο ΓΕΚΤ «σε χρόνο κατά τον οποίο ήταν απόλυτα δυνατό να επέλθουν διορθώσεις σχετικά με τη διάρκεια της πρακτικής εκπαιδεύσεως, όπως εξάλλου έπραξαν οι άλλοι διοργανωτές εκπαιδευτικών προγραμμάτων». Προσθέτει ότι θα δεχόταν την άποψη της προσφεύγουσας αν η σχετική απαίτηση είχε διατυπωθεί *μετά την πραγματοποίηση* των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Υπογραμμίζει τέλος [86] ότι το κείμενο της εγκυκλίου ήταν επαρκώς σαφές.

50. Πρέπει πρώτα να γίνει μια διευκρίνιση: η απαίτηση αυτή, όπως σαφώς αναφερόταν στην εγκύκλιο του ΓΕΚΤ [87], αφορούσε μόνο την κατάρτιση των νέων. Η εν λόγω απαίτηση οδήγησε την Επιτροπή να προβεί σε σημαντικές μειώσεις της συνδρομής κατά την εξέταση της τελικής αιτήσεως της Oliveira [88]. Δεδομένου ότι δεν αμφισβητείται το ύψος των μειώσεων αυτών, πρέπει να εξακριβωθεί αν η Oliveira εδικαιούτο ή όχι να μη λάβει καθόλου υπόψη της όσα της εζητούντο με την εγκύκλιο και να βασιστεί μόνο στην εγκριτική απόφαση.

51. Αφενός, καθώς φαίνεται, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε λογικά να υποθέσει ότι η εγκύκλιος αυτή δεν την αφορούσε. Πράγματι, έλαβε γνώση της εν λόγω εγκυκλίου όχι ύστερα από κάποια δημοσίευση, αλλά με σχετική κοινοποίηση. Επιπλέον, η διατύπωσή της ήταν κάθε άλλο παρά ασαφής. Πράγματι, εγκύκλιος του ΓΕΚΤ ορίζει ότι «οι οργανισμοί στους οποίους χορηγούνται οι χρηματοδοτικές συνδρομές *οφείλουν να συμμορφωθούν*

81 — Δικόγραφο προσφυγής, σημείο 14.

82 — Υπόμνημα απαντήσεως, σημείο 23.

83 — Υπόμνημα απαντήσεως, σημείο 25.

84 — Υπόμνημα απαντήσεως, σημεία 24 και 26.

85 — Υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 22.

86 — Υπόμνημα ανταπαντήσεως, σημείο 16.

87 — Υπόμνημα απαντήσεως, παράρτημα I.

88 — Μείωση κατά 36 % στα σημεία 14.1, 14.3.1, 14.3.10, 14.3.11, 14.3.12 και 14.6 της αιτήσεως προς καταβολή του υπολοίπου.

» προς τη νέα οδηγία της Επιτροπής, η οποία αναφέρεται στο κείμενο της εγκυκλίου αυτής.

52. Αφετέρου, είναι αναμφισβήτητο ότι η προσφεύγουσα μπορούσε να διορθώσει τη διάρκεια της πρακτικής εκπαιδεύσεως όταν άρχιζε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Δεδομένου ότι η εκπαίδευση των νέων διαρκούσε είκοσι δύο εβδομάδες [89], όπως δέχθηκε ο εκπρόσωπος της εταιρίας Oliveira κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η εν λόγω εταιρία μπορούσε, δύο εβδομάδες μετά την έναρξη των προγραμμάτων, να προβεί στην επιτασσόμενη διόρθωση.

53. Επομένως, αφού από το κείμενο της εγκυκλίου προέκυπτε επαρκώς η υποχρέωση την οποία η Oliveira όφειλε να εκπληρώσει σε εύλογο χρόνο, θεωρώ ότι οι βαλλόμενες αποφάσεις δεν προσέβαλαν τις προαναφερθείσες γενικές αρχές του δικαίου. Συνεπώς ο λόγος αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

54. Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που ανέπτυξα ανωτέρω, προτείνω:

1) κυρίως:

— να ακυρωθούν οι αποφάσεις της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 1989 σχετικά με τα σχέδια 870708/P1 και 870708/P3 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου·

— να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

2) επικουρικώς:

— να ακυρωθεί μερικώς η απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 1989 σχετικά με το σχέδιο 870708/P1 του Ταμείου, καθόσον με αυτήν δεν εγκρίθηκε η χρηματοδοτική συνδρομή για τη σύνταξη και μετάφραση των εγχειριδίων, καθώς και για τη διαχείριση και τον λογιστικό έλεγχο, ύψους, αντίστοιχα, 2 247 308 και 1 900 080 ESC·

— να ακυρωθεί μερικώς η απόφαση της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 1989 σχετικά με το σχέδιο 870708/P3 του Ταμείου, καθόσον με αυτή δεν εγκρίθηκε η χρηματοδοτική συνδρομή για το παιδαγωγικό υλικό, καθώς και για τη λειτουργία και διαχείριση των μαθημάτων, ύψους, αντίστοιχα, 1 637 612 και 5 461 160 ESC·

— να συμψηφιστούν τα δικαστικά έξοδα.

89 — Αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου, σ. 2 χωριστού φύλλου υπ' αριθ. 1.

Παράρτημα I

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους νέους υπ' αριθ. 870708/P1

Θέσεις των δαπανών στην αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου	*Αντικείμενο των δαπανών*	*Μη εγκριθέν ποσό*	*Προβληθέντες λόγοι*
14.1 Αποδοχές των εκπαιδευομένων		9 528 606	Εξίσωση της διάρκειας της πρακτικής διδασκαλίας προς εκείνη της θεωρητικής
14.2 Προετοιμασία των μαθημάτων	1. Σύνταξη και μετάφραση των εγχειριδίων	2 247 308	Το σχετικό ποσό περιλαμβανόταν ήδη στο κόστος προετοιμασίας των μαθημάτων και στις επί μέρους θέσεις 14.2.4 και 14.2.7
	Διάφορα	280 100	Έλλειψη δικαιολογητικών
	6. Δαπάνες για το προσωπικό	63 967	Έλλειψη δικαιολογητικών
	7. Εξειδικευμένες εργασίες	247 322	Έλλειψη δικαιολογητικών
14.3 Λειτουργία και διεύθυνση των μαθημάτων	1. Διδακτικό προσωπικό	3 380 450	Εξίσωση της διάρκειας της πρακτικής διδασκαλίας προς εκείνη της θεωρητικής
	Μη διδακτικό προσωπικό	12 423 942	Αύξηση του αριθμού του προσωπικού σε σχέση με την αρχική αίτηση
	2. Επιβαρύνσεις επί των αποδοχών	3 816 811	Ανάλογη μείωση των εγκριθέντων ποσών
	5. Έξοδα μετακινήσεως	885 791	Μη δικαιολογούμενη δαπάνη, δεδομένου ότι το εξωτερικό προσωπικό έλαβε επίδομα διαμονής

Θέσεις των δαπανών στην αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου	*Αντικείμενο των δαπανών*	*Μη εγκριθέν ποσό*	*Προβληθέντες λόγοι*
	7. Διαχείριση και λογιστικός έλεγχος	1 900 080	Δαπάνη θεωρηθείσα μη αναγκαία για την ορθή εξέλιξη του προγράμματος
	8. Εξειδικευμένες εργασίες	8 377 453	Δαπάνη θεωρηθείσα ως μη αναγκαία για την ορθή εξέλιξη του προγράμματος
	9. Έξοδα ενοικιάσεως	3 696 047	Υπέρβαση των ζητηθέντων ποσών
	10, 11, 12. Αναλώσιμα υλικά, άλλες παροχές και υπηρεσίες τρίτων, κατανάλωση πρώτων υλών κ.λ.π.	6 078 366	Μείωση ανάλογη προς την εξίσωση της διάρκειας της πρακτικής διδασκαλίας προς εκείνη της θεωρητικής
	13. Δασμοί και φόροι	529 705	Δαπάνη κριθείσα ως αβάσιμη, διότι οι σχετικές εργασίες απαλλάσσονται από τον φόρο
	14. Γενικά διοικητικά έξοδα	1 072 824	Έλλειψη δικαιολογητικών
14.5 Κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού		4 276 914	Υπέρβαση σε σχέση με τις προβλεπόμενες δαπάνες
14.6 Συνήθεις αποσβέσεις		4 712 799	Μείωση ανάλογη προς την εξίσωση της διάρκειας της πρακτικής διδασκαλίας προς εκείνη της θεωρητικής Σε ορισμένες δαπάνες δεν δόθηκε η τελική έγκριση

Παράρτημα ΙΙ

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τους ενηλίκους υπ' αριθ. 870708/P3

Θέσεις των δαπανών στην αίτηση προς καταβολή του υπολοίπου	*Αντικείμενο των δαπανών*	*Μη εγκριθέν ποσό*	*Προβληθέντες λόγοι*
14.2 Προετοιμασία των μαθημάτων	1. Παιδαγωγικό υλικό	1 637 612	Το σχετικό ποσό περιλαμβανόταν ήδη στο «κόστος προετοιμασίας των μαθημάτων» και στις επί μέρους θέσεις 14.2.4 και 14.2.7
	3. Επιλογή των μαθητευομένων	492 448	Μη δικαιολογημένη δαπάνη, διότι οι μαθητευόμενοι είναι εργαζόμενοι της επιχειρήσεως
	4. Πρόσληψη και επιλογή των εκπαιδευτών	141 520	Δαπάνη μη προβλεπόμενη στην αρχική αίτηση
	6. Έξοδα για το προσωπικό που ασχολήθηκε με την προετοιμασία	30 533	Μη εγκριθείσα δαπάνη
	7. Εξειδικευμένες εργασίες	118 052	Έλλειψη δικαιολογητικών σε ορισμένες περιπτώσεις
14.3 Λειτουργία και διεύθυνση των μαθημάτων		19 237 214	Εξίσωση του ωριαίου κόστους προς εκείνο του προγράμματος για τους νέους
14.5 Κατάρτιση του διδακτικού προσωπικού		1 400 925	Μείωση επακόλουθη της μειώσεως του αριθμού των εκπαιδευομένων
14.6 Συνήθεις αποσβέσεις		1 216 772	Μείωση με βάση τις εβδομάδες πραγματικής διάρκειας της εκπαιδεύσεως